

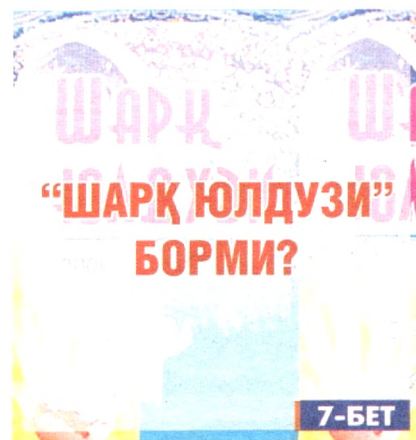
ИНСОН ва ҚОНУН

6 октябрь 2020 йил / № 39 (1243)

www.hudud24.uz

insonvaqonun@adliya.uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ:

“ҲАЁТНИ БОСМА НАШРЛАРСИЗ ТАСАВВУР ҚИЛИШ ҚИЙИН!”

“ЎҚИТУВЧИ ўз устида ишлаши, билим ва маҳоратини ошириши учун қўшимча методик ёрдамни қардан олади? Албатта, бу соҳага оид китоб ва қўлланмалардан, махсус педагогик нашрлардан олади. Афсуски, биз кейинги йилларда мажбурий обуна баҳонасида ихтиёрий обунани ҳам йўқ қилдик. Албатта, бу бировларга ёқмайди.

Халқ таълими вазири замонавий, “ахборот технологиялари бор, журнал нам керак эмас, газета ҳам керак эмас”, деганини кўп эшитяпман мулоқотларда. Бу нотўғри йўналиш. Ҳамма нарсанинг ўз ўрни бор. Компьютернинг ҳам ўз ўрни бор, журналнинг ҳам ўрни бор, газетанинг ҳам ўрни бор. Бошқача йўлни тутиш ҳозирча мумкин эмас. Биз унга тайёр эмасмиз.

Шундай аянчли ҳолга келдикки, ҳатто айрим раҳбарлар газета ўқимаслиги билан мактанадиган бўлиб қолдилар. “Менинг компьютеримда

ҳамма нарсаси бор, менинг телефонимда ҳамма бор”, деб. Йўқ, газета ҳам, журналлар ҳам ўқиш керак, бу — замон талаби. Ўқитувчи ўзининг ижобий таълимини, билимини, методикасини, ёзиши керак, муҳокама қилиши керак.

Ўзингиз биласиз, дунёда компьютер технологиялари энг ривожланган давлатлардан бири бу — Япониядир. Лекин ушбу мамлакатда кунига 3-4 миллион нусхада нашр этиладиган газеталар борлигига нима дейсиз? Айтмоқчиманки, ҳаётимизда радио-телевидение, Интернет билан бирга босма нашрларнинг ҳам ўз ўрни бор.

Бугунги кунда босма нашрларни таълим муассасаларига, ўқитувчи-профессорларга етказиб бериш ҳам жиддий муаммага айланган. Чунки бу борада матбуот тарқатиш ва почта тизимининг фаолияти мутлақо талабга жавоб бермайди.

Шу муносабат билан Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда босма матбуот нашрлари фаолиятини қўллаб-қувватлаш, хусусан, мактаб ва олийгоҳларни педагогик фаолият учун зарур нашрлар билан таъминлаш, уларнинг кутубхоналарини ўқув ва бадиий адабиётлар билан тўлдириш чора-тадбирларини ишлаб чиқсин ва амалга оширсин”, — деди мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев.

“ОАВ билан мулоқот қилмаган раҳбарларнинг келажаги бўлмайди”

МУХТАРАМ Президентимиздан ўтказиб ҳеч нарсаси бўлмайди. Миллат келажаги тарбиячиларнинг байрам минбарига айтилган оғриқли, инсонни ўйлашга ундайдиган бу мулоҳазалар жон талвасасида ётган, ўлиб-ўлолмай, жамиятдан мадад кутаётган, яшашдан умидини узган босма нашрларни ҳаётга қайтарди. Газета ўқимайман, деб мактанадиган худбин раҳбарлар ҳам шу гапни, яъни газета ўқимайдиган раҳбарлар лавозимида ишламайди, деган гапни эшитиб ўрнидан салчиб туриб кетган, давлатимиз раҳбари мен ҳақимда гапираяпти, деб бир секинган бўлса ажаб эмас. Агар юзи темирдан қаттиқ бўлмаса, безбет бўлмаса ўйлайди.

Эси паст, газета ўқимаслигин билан ҳам мактанасаними? Ўтган йили вазирлик тизимидаги қайсидир ҳудудий идора раҳбари очик-ойдин ходимларига газета керакмас, обуна бўлма, деб айт-

ди. Ўз тизимининг нашрини ўқимасанг, нимани ўқийсан? Ўзинг ўқимасанг ўқима, ўзгани қайтарма, ходимларининг ўқишига қарши бўлма. Қайсидир вазирлик тизимидаги ходим ўша тизим газетасига обуна бўлинг, деб раҳбар илтимос қилса, онасига айтиб, вазирликка шикоят ёздирибди. Қанақа одамсан, ўз соҳангнинг нашрига бир йилга 200000 сўм сарфлаб обуна бўлиш сен учун ҳуқуқингни поймол этиш бўлди, дейдиган одам йўқ.

Чунки, газета ва китоб ўқимайдиган одам ўқиш ва ундан лаззат олиш, фикрлаш нима эканлигини билмайди. Ўша ҳар нарсани онасидан сўрайдиган ходимга айтмоқчимиз: бу йил обуна бўласиз. Ҳеч бўлмаса ўз соҳангизнинг нашрига обуна бўласиз. Чунки, бу сизнинг малакангиз учун керак бўлади. Саводингиз ошиб-тошиб кетган бўлса, газета саҳифалари орқали чиқиш қилиб, ўз салоҳиятингизни тарихга муҳрайлaysиз.

Президент биргина ўқитувчиларга эмас, сиз каби айрим чаласаводларга ҳам айтди ўша оғриқли гапларни...

Интернет ўз йўлида керак, албатта. Интернетдан кўп нарсаларни ўрганаёلمиз. Интернетда жуда истеъдодли, ишини пухта биладиган ватанпарвар инсонлар, ҳамкасбларимиз мазмунли чиқишлар қилишяпти. Лекин аксарият “тармоқчилар” калласига келган гапни гапириб, ҳатто ўз она тилимизда хато ёзиб, умуман, одоб-ахлоққа, қонунга зид тарзда аюҳаннос солаётгани, матбуот маънавий тарбия ўчоғи эканлиги, биронинг тўшаги-ю ўшагини оммага ҳавола этиш мумкин эмаслигини унутиб, жириллатгани, бу билан омма, айниқса, ёшларни юзсизлик, тубанлик сари етаклаётганидан ҳам кўз юмиб бўлмайди. Улар бугун жуда хавфли кучга айланиб бормоқда, гараз-гураз уришга, ҳам сабаб бўлаяпти бу.

Гапираман десак, гап кўп. Ўйига газета-журнал кирмаган одамнинг мутулаага иштиёқи сўнади, ўқиш истағи сўнгган одам эса фикрлашдан тўхтабди. Мен фақат “электрон ўқийман”, “электрон фикрлайман”, дейдиган одам (раҳбар) ўқишни ёмон кўрганлигини хаспўшлаётганини бошқалар сезмайди, деб ўйласа керак.

Айримлар вазир бизга расмий хат берса обуна бўламиз, дейишади. Баъзи ичи қоралар ўша расмий хатни олиб ўзига ўхшаган “саводи говлаб кетган”лар билан тил бириктириб ижтимоий тармоққа жойлаб, дод-вой солиб, бизни мажбурлаяпти, деб гапла-говур кўтармоқчи бўлади, шундай ҳолатлар ҳам бўлди. Биласизми, маънавий руҳини ёруғ этмаган худбинлардан ҳамма нарсани кутсак бўлади. Энди, бу йил қарга ёзсангиз ёзаверинг, давлат раҳбари босма нашр тақдири учун қайғураяпти, дийдиёйингизнинг сариқ чақачлик аҳамияти йўқ.

Адлия вазирлигининг кўплаб фидойи раҳбарлари ўтган йиллардаги қийин-қистовли обуна мавсумида ҳам нашрларимизга жони ачиб ўз ходимлари билан газетани сақлаб қолиш учун қўлларида келганича ҳаракат қилишди. Кўплаб вилоят адлия, ДХМ бошқармаларидаги тизимдошларимиз бизни қўллаб-қувватлашди. Биз уларга таъзим қиламиз, мартабангиз янада баланд бўлсин, деймиз!

2021 йил учун “Инсон ва қонун” газетасига бу йил ҳеч бўлмаса вазирлик тизимидаги ҳар бир ходим обуна бўлади, газетамиз тарғиботида ҳар бир бошқарма ва муассаса масъулари ўз ҳиссасини қўшади, деб ўйлаймиз.

Зеро, давлатимиз раҳбари даъватидан кейин ҳам жим туришни ҳеч нарсаси билан оқлаб ва кечириб бўлмайди.

ТАҲРИРИЯТ

РИВОЖЛАНГАН ДАВЛАТЛАРДА БУГУН ҲАМ КУНИГА МИЛЛИОН-МИЛЛИОН НУСХАДА
ГАЗЕТА-ЖУРНАЛЛАР НАШР ЭТИЛМОҚДА. НЕГА?

Акбар АБРАЕВ,
Тошкент шаҳар адлия
бошқармаси бошлиғи:

— ЯҚИНДА, давлатимиз раҳбари “Ўқитувчи ва мураббийлар кўни”га бағишланган нўқтида газета ва журналларни ўқиб бориш замон талаби эканлиги ва айрим раҳбарларнинг газета ўқимасликларини танқид қилар экан, жўмладан, шундай деди: ...Ўзингиз биласиз, дунёда компьютер технологиялари энг ривожланган давлатлардан бири бу — Япониядир. Лекин ушбу мамлакатда кўнига 3-4 миллион нўсхада нашр этиладиган газеталар борлигига нима дейсиз?”.

Президентимиз бу фикри билан босма нашрлар инсон камолоти, маънавияти ва дунёқарашини оширишдаги бетакрор ўринга эгаллигини алоҳида таъкидлагани бежиз эмас. Зеро, бугунги техник тараққиёт, оммавий маданият ва глобаллашув жараёни гараз мақсадли гуруҳларга қўл келмоқда. Айрим электрон тармоқлар ва интернет нашрлари айниқса, ёшлар маънавиятига, руҳиятига салбий таъсир ўтказиши ҳам бор гап. Шу сабабли инсон тафаккури китобга, босма нашрларга кўпроқ эҳтиёж сезмоқда.

Бу борада ҳақиқатан ҳам энг ривожланган давлатлардан ўрнатилган арзийди. Хусусан ин-

глизлар, шведлар, америка ва японияликлар иш кўнини газета мўтлоаси билан бошлашлари бежиз эмас, албатта. Зеро, босма нашрлар интернетдан фарқли ўлароқ киши руҳиятига дам бериш баробарида, маънавий озуқа беради. Айниқса, ёшларнинг маънавий, дунёвий ва ахлоқий таълим-тарбиясида муҳим аҳамиятга эга.

Ўз кузатувларимдан келиб чиққан ҳолда, “Инсон ва қонун” газетаси амалдаги қонун ҳужжатлари ва давлатимиз томонидан олиб борилаётган ислохотларнинг мазмун-моҳиятини кенг жамоатчилик ўртасида тарғибот қилаётган етакчи босма нашр-

лардан бири, деб айта оламиз. Айниқса, фуқароларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишда беиннат хизмат қилмоқда. Шу сабабли, Тошкент шаҳар адлия бошқармасининг барча ходимлари “Инсон ва қонун” газетасига ўз ихтиёри билан обуна бўлмоқда. Шунингдек, барча ҳамкасбларимизга, юртдошларимизга республикамизнинг энг етакчи ҳуқуқий нашрларидан бири бўлган “Инсон ва қонун” газетасига обуна бўлишликни тавсия қилардим. Зеро, Президентимиз таъкидлаганидек, бугунги кунда газета билан ҳамнафас яшаш тараққиёт ва тафаккуримиз эҳтиёжи бўлган давр талабидир.

Қорақалпоғистон
Республикаси

ВАЗИРЛИК НЕГА МАОШ БЕРИЛМАГАНЛИГИГА АНИҚЛИК КИРИТДИ

“KRuz.uz” телеграм мессенжерига эълон қилинган, мактабгача таълим муассасаси ишчиларидан мурожаат! “2000 га яқин тарбиячиларимизнинг маошлари берилмапти” мавзuidaги пости Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан ўрганилди.

Аниқланишича, Нукус шаҳар мактабгача таълим бўлимига қарашли жами 54 та мактабгача таълим муассасасида ишловчи 2375 нафар ходимга жорий йилнинг март-июль ойларида 664.395.296 сўм тўлиниши лозим бўлган.

Аммо Нукус шаҳар мактабгача таълим бўлими томонидан тумандаги МТМ ходимларига фақатгина 202.072.573 сўм тўлаб берилиб, 462.322.723 сўмлик маблағлар тўланмасдан қолган.

Қонун ҳужжатларига кўра, бюджет ташкилотларида (тиббий, тиббий-ижтимоий муассасалари, меҳрибонлик уйлари) ҳамда меҳнатга ҳақ тўлашнинг 1-3 разрядлари қўлланиладиган ходимлардан ташқари) ишлайдиган ходимларга 2020 йилнинг 16 апрелидан 1 октябрга қадар моддий рағбатлантириш махсус жамғармаси ҳамда директор жамғармаси маблағлари ҳисобидан тўловлар ҳисобланишини тўхтатиб туриш белгиланган. Яъни, давлат бюджетли маблағлари ҳисобидан тўловлар ҳисобланиши тўхтатилмаган.

Элмурод ТУРСУНОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
Адлия вазирлиги ўринбосари

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги “Меҳнат бозорига меҳнат муносабатларини тартибга солишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорига табиий-иқлим шароитлари ноқулай бўлган жойларда ишловчи ходимлар меҳнатига ҳақ тўлашга туман коэффициентлари ва бундай жойлардаги ишлар учун қўшимча таътиллар ташкилий-ҳуқуқий шаклларида қатъий назар барча ташкилотлар томонидан қўлланиши мажбурийлиги белгилаб қўйилган.

Мурожаатни ўрганиш давомида аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлигига тақдимнома киритилди.

Тақдимномага асосан, ходимларнинг жами тўланмай қолган 462.322.723 сўм миқдоридagi туман коэффициентлари тўлаб берилди ҳамда ушбу қонунбузилиш ҳолатига йўл қўйган 3 нафар ходимга нисбатан интизомий жазо чораси қўлланилди.

Навоий
вилояти

Бизда ҳаммаси бўлаверади 6 ОЙГА тузилган меҳнат шартномасида 3 ОЙЛИК синов муддати

НАВОЙИY шахрида истиқомат қилувчи Насиба Рўзиева шаҳар адлия бўлимига ишини тиклаб беришда амалий ёрдам сўраб мурожаат қилди. У “Навоий темир йўл транспорти” давлат унитар корхонасида юклар ва бағажларни қабул қилувчи ва топширувчи лавозимда ишлаган. Фуқаронинг айтишича, у ишдан ноҳақ бўшатилган.

— Бригадиримиз бошлиқнинг топшириғига биноан кечки навбатчиликда ишда қолишимни айтиди. Аслида лавозим йўриқномасида бу кўрсатилмаган бўлса ҳам раҳбарнинг буйруғини бажариш учун тунги навбатчиликда қолиб ишладим. Тунда ишлаганим учун эртасига ишга чиқмадим. Навбатчиликнинг тартиби ҳам аслида шундай бўлгани учун бу ҳақда ҳеч кимни огоҳлантирмадим. Шундан сўнг бошлиғимиз ишга келмаганимни баҳона қилиб, мени 3 ойлик синов муддатидан ўтолмадинг, деб ишдан бўшатди. Бошлиқ айтганидан қайтиб, оғзаки топшириғига эътибор бермагани учун мен ишдан бўшадим, — дейди Н.Рўзиева.

Мазкур ҳолат шаҳар адлия бўлими томонидан ўрганилганда, фуқаро билан ташкилот ўртасида 2020 йилнинг 26 июнида меҳнат шартномаси 6 ой муддатга тузилгани, шартномада эса 3 ойлик синов муддати қўйилгани маълум бўлди.

Қонун бўйича муайян муддатли меҳнат шартномаси тузилганда, 3 ойлик синов муддати кўрсатилмайди. Кўриниб турибдики, юқоридagi вазиятда меҳнат шартномаси меҳнат қонунчилигига зид равишда тузилиб, Меҳнат кодексининг 76-84 моддаси талаблари қўпол равишда бузилган.

Шунга биноан, ходимни синов муддатидан ўтолмай, деган ваз билан меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳам асоссиздир.

Маълумот ўрнида айтиш лозимки, Н.Рўзиеванing оилавий шароити оғир, қарамоғида 14 ёшга тўлган фарзанди бор. Пандемия шароитида бундай ходимни ишдан бўшатиш бугунги кун талабига асло тўғри келмайди.

Шаҳар адлия бўлими томонидан “Навоий темир йўл транспорти” давлат унитар корхонасига фуқаро манфаатини қўлаб қиритилган тақдимнома ижроси таъминланиб, Н.Рўзиева ўз лавозимига номуайян муддатга ишга тикланди.

Азамат ХОЛМУМИНОВ,
Навоий шаҳар адлия бўлими бошлиғи

Фарғона
вилояти

Бузиш бору тиклаш йўқ ёҳуд фуқаронинг бузилган уй-жойи хусусига

ФУҚАРО Зулфия Собирова Фарғона шахрининг “Саноат” қўчасида истиқомат қилади. Сўнгги 12 йил мобайнида у бир ноҳақликдан азият чекиб келаётганди.

Гап шундаки, шахарнинг Усмон Юсупов кўчасида жойлашган 5-сонли ҳовли-жой 3.Собировага тегишли эди. Унинг уйига 2003 йил 18 сентябрда мерос гувоҳномаси берилиб, давлат рўйхатида ўтказилган. Аммо 2008 йилда 292 метр квадратдан иборат мазкур уй-жой на шаҳар, на вилоят ҳокими қарорисиз бузиб ташланган. Ажабланарлиси, уй-жойнинг қиймати ҳам тўлаб берилмаган, унга мўтаносиб равишда ер майдони ҳам ажратилмаган. Фақатгина Фарғона шаҳар ҳокимлигининг шаҳарсозлик қурилиши кенгашининг 2009 йил 5

июндаги йиғилиш баёнига асосан Усмон Юсупов ва Қори Ниёзий кўчалари кесиммасидаги бузилган турар ҳамда нотурар бино-иншоотлар эгаларига ер майдонлари ажратилиши белгиланган ҳолос. Шунга биноан Зулфия Собировага ҳам 48 метр квадрат ер ажратилиши қайд этилган. Бироқ бу ҳужжат ижроси ҳам қозғозда қолиб кетган.

Утган 12 йил мобайнида ҳам 3.Собированинг айна муаммоси ҳал бўлмаган. Бинобарин, у Фарғона шаҳар адлия бўлимига мурожаат қилиб, шу хусусда амалий ёрдам сўради.

Зулфия опанинг мурожаати ўрганилганча, шаҳар адлия бўлими томонидан унинг манфаатини қўлаб, Фарғона шаҳар маъмурий судига шикоят ариза киритилди. Пировардида суд қарори билан Фарғона шаҳар ҳокимлигининг ҳаракатсизлиги қонунга хилоф, деб топилиб, ҳокимлик зиммасига 3.Собировага бузилган ҳовли-жойининг ер майдонига тенг қийматдаги ер майдонини ажратиш мажбурияти юкланди.

Дилшодбек АҲМЕДОВ,
Фарғона шаҳар адлия бўлими
бошлиғи

Хоразм
вилояти

“Спутник”ка сув келди

ҚўШҚЎПИР туман адлия бўлимига фуқаро Ш.Ўразметов мурожаат қилди. Унинг мурожаатида қўнчилиқни қийнаётган муаммо баён қилинган эди.

“Биз “Тараққиёт” маҳалласи “Спутник” кўчасида яшаймиз. Бу ҳудуд Қўшқўпир билан Шовот тумани ўртасидаги кумли ерда жойлашган. Одамларимиз ичимлик суви етишмаслигидан азият чекапти. Ҳаммада ҳам узокдан сув ташиб келиш учун машинаси йўқ. Имкон бўлса бизга ичимлик суви етказиб берилишида амалий ёрдам берсангиз. Савобга қолган бўлардингиз. Умид билан Ш.Ўразметов”.

Мурожаат юзасидан “Хоразм сув таъминоти” МЧҚ Қўшқўпир туман бўлими мутахассисларини жалб қилган ҳолда ўрганиш ўтказилди. Ўрганиш давомида ҳақиқатан ҳам ушбу ҳудудда сув қувурлари ўрнатилмаганлиги, фуқаролар ичимлик сувини ўз шахсий автомобилларида туман марказидан анча узокдан ташиб келаётганлиги аниқланди. Туман адлия бўлими аралашуви билан маҳалланинг “Спутник” кўчаси ҳудудида ҳар ҳафтагини сешанба ва шанба кунлари “Хоразм сув таъминоти” МЧҚ Қўшқўпир туман бўлими томонидан ичимлик суви етказилиши йўлга қўйилди.

Отабек КУРАМБАЕВ,
Қўшқўпир туман адлия бўлими
бошлиғи

Хайридин ФАЙЗИЕВ,
ДХА Тошкент вилоят
бошқармаси бошлиғи:

БОСМА НАШРЛАРНИНГ хаётимиздаги тарбиявий аҳамияти беқиёс

— ҲАР йилгидек, бу йил ҳам Адлия вазирлиги муассислигини “Инсон ва қонун” газетасига барча ходимларимиз билан биргаликда ҳам-жиҳатлиқда обуна бўлмоқдамиз. Менинг назаримда, “Инсон ва қонун” газетаси таҳририяти ҳаммиса биз билан бир сафда елкадош бўлиб, фаолиятимизнинг ажралмас бир қисмига айланиб ўлгурган. Бизнинг соҳага оид янгиликлар, қилган ва қилинаётган ишларимиз билан кенг омма маъмур газета саҳифалари орқали бохабар бўлишмоқда. Ўз навбатида, Агентлик ходимлари ҳам газета саҳифаларида чоп этилаётган турли мавзулардаги қизиқарли мақолалар, танқидий чиқишлар, хабарлар ва барча соҳаларга оид таҳлилий материалларни ўқиб боришади.

Сир эмас, бугунги кунда ҳар бири-миз кузатиб борадиган айрим электрон нашрларда, турли ижтимоий тармоқлардаги грамматик ва орфографик хатолар билан тўлиб-тошган олди-қочди хабарлар инсон руҳиятига салбий таъсир кўрсатиш баробарида онгу шууримизни ўтмаслаштириб, аста-секинлик билан саводсизлик сари етакламоқда. Янада ачинарлиси, қонун ҳужжатлари ва ҳуқуқий атамаларнинг нотўғри ёзилиш ҳолатларидир.

Бу борада босма ОАВлари, хусусан, “Инсон ва қонун” газетаси ўзининг ҳолислиги, мақола ва жумлаларнинг равлонлиги билан кескин фарқ қилади. Ёритилаётган мақола ва янгиликлар

ҳар томонлама бехатолиги билан тарбиявий аҳамиятга эга, деб биламан. Газета ҳар бир ёшдаги фуқароларимизнинг чинакам маслақдоши, маслаҳатчиси ва кўмакдоши, десам янглишмайман. Айниқса, таҳририят аралашуви, журналист суриштируви ва ёрдами билан қанчадан-қанча фуқароларимизнинг муаммоларига ечим топишмоқда. Шу сабабли босма нашрлар, шу жумладан, “Инсон ва қонун” газетаси ҳам ҳар бир хонадон, маҳалла, ташкилот ва ўқув юртларига кириб бориши тарафдориман.

Мажбурий обуна, деб ихтиёрий маънавий озуқа манбаидан воз кечмайлик!

Тошкент
шаҳри

СЕРГЕЛИ туманида яшовчи фуқаро Р.Ш. Молия вазирлиги ҳузуридаги Бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси Сергели туман бўлимига имтиёзли асосларда ёшга доир пенсияга чиқиш учун барча ҳужжатларни тақдим этган ҳолда ариза билан мурожаат қилган бўлса-да, комиссия қарорига кўра, унга рад жавоби берилганлигини, бунга имтиёзли пенсия олиш ҳуқуқини берувчи айрим меҳнат даврлари бўйича иш жойи аттестациядан ўтказилмаганлиги асос қилинганлигини ва унинг ана шу даврини имтиёзли шартлар асосида ишлаганлиги факти, деб белгилаб беришда амалий ёрдам беришни сўраб туман адлия бўлимига мурожаат қилган.

Мурожаатни ўрганиш давомида фуқаро Р.Ш.нинг пенсияга чиқишдаги жами имтиёзли даври 13 йил 2 ой 24 кунни, умумий стаж эса 30 йилни ташкил этиши аниқланди.

“Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида”ги Қонуннинг 12-моддаси “б” бандига асосан умумий белгиланган ёш 5 йилга қисқартирилган ҳолда имтиёзли пенсия олиш ҳуқуқига меҳнат шaroити зарарли ва оғир ишларда тўлиқ иш кунни давомида банд бўлган ходимлар — эрақлар иш стаж камиди 25 йил бўлиб, бундан камиди 12 йил 6 ой кўрсатиб ўтилган ишларга тўғри келган тақдирда эга бўладилар, деб кўрсатилган.

Тан олинмаган имтиёз можароси СУДГАЧА ЕТАКЛАДИ

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазирлиги ва Молия вазирлигининг “Имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичлар рўйхатларини қўллаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома”да ишчилар, касблар ва лавозимлар имтиёзли шартларда ёшга доир пенсияга чиқиш ҳуқуқидан, агар уларнинг меҳнат шaroитлари рўйхатларда кўрсатилган шартларга мос бўлса фойдаланади. Ушбу мослик ташкилотларда иш ўринларининг аттестацияси натижалари билан қонунчиликда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши лозимлиги белгилаб қўйилган.

Фуқаролик процессуал кодексининг 295-моддасига кўра, фуқаролар ёки ташкилотларнинг шахсий, мулкий ҳуқуқлари вужудга келиши, ўзгариши ёки тугашига сабаб бўлган фактларни суд аниқлайди. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Давлат пенсия таъминоти билан боғлиқ ишлар бўйича суд амалиёти тўғрисида”ги 2017 йил 29 ноябрдаги 44-сонли қарорининг 5-бандига кўра, иш ўринларининг аттестация қилинганлиги тўғрисидаги

ҳужжатлар мавжуд бўлмаганда, ўта зарарли ва ўта хавфли меҳнат шaroитларида ишлаганлиги фактини белгилаш ҳақидаги ишлар судда қўрилиши мумкин.

Туман адлия бўлими томонидан фуқаро Р.Ш.нинг зарарли ишда ишлаган даврини имтиёзли шартлар асосида ишлаганлиги факти, деб белгилашни сўраб фуқаролик ишлари бўйича Яқкасарой туманлараро судига даъво ариза киритилди ва унинг аттестациядан ўтказилмаган 9 йил 7 ой 5 кунлик даври имтиёзли шартлар асосида ишлаганлиги факти, деб белгиланиб, суднинг ҳал қилув қарори чиқарилди.

Зулҳумор БАЛТАБАЕВА,
Сергели туман адлия бўлими
бош маслаҳатчиси

Қашқадарё
вилояти

ТАДБИРКОР КИМДАН НОРОЗИ?

ФУҚАРО Н.Р.нинг савдо дўкони бузилган, аммо етказилган зарар қоплаб берилмаган. Шу сабабли у бошқарманимизга ўз ҳуқуқларини тиклашда амалий ёрдам сўраб мурожаат қилди.

Ўрганишда “Ғузор деҳқон (озиқ-овқат) бозори” МЧЖ худудда жойлашган, фуқаро Н.Р.га тегишли бўлган 34,42 кв.метр ер майдонидан иборат савдо дўкони 2018 йилда “Ғузор деҳқон (озиқ-овқат) бозори” МЧЖ реконструкция қилиниши муносабати билан бузилганлиги маълум бўлди.

Ушбу ҳолат юзасидан Ғузор туман ҳокимлиги томонидан берилган маълумотда фуқаро Н.Р.га тегишли бўлган савдо дўкони ўрнига 20 кв.метр ер майдони берилганлиги ва унга етказилган зарар қопланганлиги билдирган.

Бирок фуқаро Н.Р.нинг бузилган савдо дўкони 34,42 кв.метр ер майдонидан иборат бўлиб, тегишли қонун ҳужжатларига асосан унга етказилган зарар тўлиқ қопланмаганлиги сабабли, етказилган зарарни ундириб бериш ҳақида мурожаат қилган.

Шунга кўра, вилоят адлия бошқармаси томонидан фуқаролик ишлари бўйича Ғузор туманлараро судига даъво аризаси киритилиб, суднинг 2020 йил 16 сентябрдаги ҳал қилув қарорига асосан фуқаро Н.Р.га етказилган 110 495 455 сўм зарар тўлаб берилиши тўғрисида қарор қабул қилинди.

Сардор РАХИМОВ,
Қашқадарё вилоят
адлия бошқармаси масъул ходими

Бухоро
вилояти

СОЛИҚЧИЛАРНИНГ адашгани аниқланди

ЙЎҚСА...

БУХОРО шаҳар адлия бўлими томонидан фуқаролар А.Абдуллаев ва М.Норовларнинг шаҳар Давлат солиқ инспекцияси ходимларининг эътиборсизлиги туфайли ўтган йил учун асоссиз равишда ер ва мулк солиғи ҳисобланганлиги ҳақидаги ёзма мурожаатлари ўрганиб чиқилди.

Жумладан, фуқаро М.Норованинг номига шаҳар Давлат солиқ идораси томонидан тўлов хабарномаси юборилиб, шаҳарда жойлашган кўчмас мулк объекти учун 2020 йилда жами 14.029.491,9 сўм шундан 10.033.848,3 сўм мол-мулк, 3.995.643,6 сўм ер солиғи; ўтган йилдан қолган солиқ қарзлари учун — 39.390.979,9 сўм, шундан 35.118.469,2 сўм мол-мулк, 4.272.510,7 сўм ер солиғи ҳамда солиқ қарзи учун ҳисобланган 10.361.316,9 сўмлик пеня, 4.144.526,8 сўм эса солиқ органларини ривожлантириш жамғармасига, умумий ҳисобда 63 миллион 781.788,7 сўм ҳисобланган.

Мурожаатни ўрганиш чоғида, шаҳар давлат солиқ инспекциясининг 2020 йил 8 сентябрдаги жавоб хатига кўра, худди шу сана ҳолатида мурожаат муаллифи номида бўлган нотураржойлар учун 2019 йил учун ер солиғи — 2.137.000 сўм; 2020 йилга ер солиғи 3.996.000 сўм; мулк солиғи эса 1.997.821 сўм ҳисобланганлигини, лекин М.Норова томонидан 2020 йилга ер солиғи учун — 8.852.000 сўм; 2020 йилга мулк солиғи учун — 15.000.000 сўм ортиқчаси билан тўлаб қўйилганлиги маълум қилинган.

Шунингдек, фуқаро А.Абдуллаевнинг номига шаҳар ДСИ томонидан юборилган тўлов хабарномасида шаҳарда жойлашган кўчмас мулк объекти учун 2020 йилда жами 2.220.552,3 сўм, шундан 1.732.428,3 сўм мол-мулк, 488.124 сўм ер солиғи; ўтган йилдан қолган солиқ қарзлари 1.211.509,3 сўм, қарз учун ҳисобланган пеня 334.526,7 сўм, 133.810,7 сўм эса солиқ органларини ривожлантириш жамғармасига умумий ҳисобда 4.676.588,3 сўм ҳисобланган.

Маъмур ҳолат ҳам ўрганилганда, шаҳар давлат солиқ инспекциясининг эътиборсизлиги туфайли 2019 ва 2020 йиллар учун ер ва мол-мулк солиғи ҳамда солиқ органларини ривожланти-

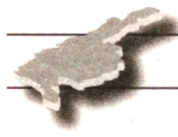
тириш жамғармасига асоссиз равишда ҳисобланиб, тўлов хабарномаси тақдим қилинганлиги маълум бўлди.

Ваҳоланки, Солиқ кодексининг 420-моддасига мувофиқ, кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказувчи орган томонидан белгиланганлиги солиқ солиш объектларининг кадастр қиймати солиқ базаси ҳисобланади. Солиқни ҳисоблаб чиқариш мақсадида солиқ базаси қирқ икки миллион сўмдан кам бўлиши мумкин эмас. Битта жисмоний шахс бир нечта солиқ солиш объекти бўйича солиқ тўловчи бўлган тақдирда, солиқ базаси ҳар бир объект бўйича алоҳида ҳисоблаб чиқилади.

Энг қизиғи, фуқаро М.Норова 2020 йил учун белгиланган 3.996.000 сўм ўрнига 8.852.000 сўм ер солиғи ва 1.997.821 сўм ўрнига 15 миллион сўм мулк солиғи тўлаган бўлишига қарамастан, ортиқча билан тўланган миллионларни солиқ идоралари ходимлари нима сабабдан эътиборга олмастан, унга асоссиз равишда тўлов хабарномаси юборганига ҳайронимиз.

Шаҳар адлия бўлими томонидан шаҳар давлат солиқ инспекцияси бошлиғи номига тақдимнома киритилиб, маъмур қонунбузилиш ҳолатлари барта-раф этилди.

Абдурахимхўжа БАФАЕВ,
Бухоро шаҳар
адлия бўлими бошлиғи

Тошкент
шаҳри

90 нафар ходимга тўланмай қолган маблағлар ундириб берилди

Учтепа туман адлия бўлимига фуқаро М.Л. мурожаат қилиб, муқаддам туман санитария-эпидемиологик осойишталик маркази томонидан ишдан бўшатилганлиги, лекин тўлангани лозим бўлган маблағлар тўлаб берилмаганлигидан норози бўлиб, амалий ёрдам сўради.

Ўрганиш натижасида фуқаро М.Л. билан тузилган меҳнат шартномаси иш бевуқининг ташаббуси билан бекор қилинган бўлса-да, туман Санитария-эпидемиологик осойишталик маркази томонидан Меҳнат кодексининг 109-моддасига мувофиқ унга ишдан бўшатиш нафақаси тўлаб берилмаганлиги аниқланди.

Туман адлия бўлими томонидан туман Санитария-эпидемиологик осойишталик марказига киритилган тақдимномага асосан фуқаро М.Л.га тўланмадан қолган 3 004 030 сўм ишдан бўшатиш нафақаси тўлаб берилиши таъминланди.

Шунингдек, бўлимга келиб тушган мурожаатлар асосида туман Санитария-эпидемиологик осойишталик маркази томонидан Меҳнат кодексининг 109-моддаси талабларига риоя қилинмаганлиги натижасида 90 нафар ходимга тўланмай қолган 296 444 400 сўм миқдордаги маблағлар туман адлия бўлими томонидан киритилган тақдимнома, даъво аризаларига асосан ходимларга тўлиқ тўлаб берилиши таъминланди.

Отабек НЕҒМАТОВ,
Учтепа туман адлия бўлими бошлиғи

Биз Сиздан пул сўрамаймиз! Беминнат ёрдам берамиз. БИЗ ҲАММА ЖОЙДА БОРМИЗ!

Алимент олишим керак. Аммо бир муаммо бор-да...

— **ВОЯГА** етмаган фарзандим учун турмуш ўртоғимдан алимент ундирмоқчиман. Аммо турмуш ўртоғим ҳозирда доимий яшаш жойида яшамайди, Ўзбекистон ҳудудида бўлса-да, қаердалиги номаълум. Бундай ҳолатда қандай йўл тутсам бўлади?

— Фуқаролик процессуал кодексининг 165-моддасига асосан алиментлар ундириш тўғрисидаги ва майиб бўлиш ёки соғлиққа бошқача тарзда шикаст етказилганлиги, шунингдек, боқувчисининг ўлими натижасида кўрилган зарарнинг ўрнини қоплаш ҳақидаги даъволар бўйича жавобгарнинг (қарздорнинг) амалдаги туриш жойи номаълум бўлган тақдирда, жавобгар (қарздор) қидирилиши шарт.

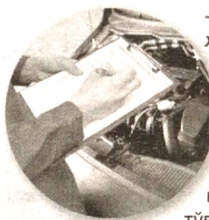
Бундай ҳолларда суд ички ишлар органлари томонидан жавобгарни (қарздорни) қидириш тўғрисида ажрим чиқаради.

Солиқ солинмайдиган даромадларга нималар қиради?

— СОЛИҚ кодексининг 378-моддасига мувофиқ, қуйидаги даромад турларига солиқ солинмайди:

- моддий ёрдам суммалари;
- пахта йигим-терими бўйича қишлоқ хўжалиги ишларига жалб қилинадиган солиқ тўловчиларнинг бу ишларни бажарганлик учун олган даромадлари;
- вақтинчалик бир марталик ишларни бажаришдан олинган даромадлар, агар бундай ишларга ёллаш вақтинчалик бир марталик иш билан таъминлаш марказлари кўмагида амалга оширилаётган бўлса;
- халқаро спорт мусобақаларида совринли ўринларни эгаллаганлиги учун спортчилар олган бир йўла бериладиган пул мукофоти;
- халқаро ҳамда республика танловлари ва мусобақаларида олинган буюм тарзидаги совринларнинг қиймати;
- иш берувчидан солиқ даври мобайнида меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 2,11 бараваригача бўлган қийматдаги;
- ходимлар натура шаклида олган совғалар;
- илгари мазкур иш берувчининг ходимлари бўлган ишламаётган пенсионерлар ва меҳнат қобилиятини йўқотган шахслар, вафот этган ходимнинг оила аъзолари томонидан олинган совғалар ҳамда бошқа турлардаги ёрдам кабилар.

Автомобилларни мажбурий техник кўрикдан ўтказиш муддатлари қандай?

— 2019 йил июнь ойида харид қилган шахсий автотомашинамни 2020 йил техник кўрикдан ўтказиш керакми?

— Транспорт воситаларини мажбурий техник кўрикдан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга кўра:

- ишлаб чиқарилганлигига 5 йилдан кўп бўлмаган (ишлаб чиқарилган йили ҳам шу жумлага қиради) транспорт воситалари — 2 йилда бир марта;
- ишлаб чиқарилган йилини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқарилганлигига 5 йилдан ортиқ бўлган транспорт воситалари, шунингдек, ишлаб чиқарилган вақти аниқланмаган транспорт воситалари — 1 йилда бир марта мажбурий техник кўрикдан ўтказилиши керак.

Шунингдек, транспорт воситаси техник кўрикка белгиланган муддатлардан олдин тақдим этилиши мумкин.

Эслатиб ўтамиз, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга мувофиқ ҳайдовчиларнинг мажбурий техник кўрикдан ўтказилмаган транспорт воситаларини бошқариши 111 минг 500 сўм миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Ота-онанинг вояга етмаган болаларига тўлайдиган алимент миқдори қанча?

— ОИЛА кодексининг 99-моддасига мувофиқ, агар вояга етмаган болаларига таъминот бериш ҳақида ота-она ўртасида келишув бўлмаса, уларнинг таъминоти учун алимент суд томонидан ота-онанинг ҳар ойдаги иш ҳақи ва (ёки) бошқа даромадини:

- бир бола учун — тўртдан бир қисми;
- икки бола учун — учдан бир қисми;
- уч ва ундан ортиқ бола учун — ярмиси миқдоридан ундирилади.

Бу тўловларнинг миқдори тарафларнинг моддий ёки оилавий аҳволини ва бошқа эътиборга лойиқ ҳолатларни ҳисобга олган ҳолда суд томонидан камайтирилиши ёки кўпайтирилиши мумкин.

Ҳар бир бола учун ундириладиган алимент миқдори қонун ҳужжатлари билан белгиланган меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг 26,5 фоизидан кам бўлмаслиги керак.

Саволларга Мадад ННТнинг Наманган шаҳар ҳуқуқий маслаҳат бюроси бош мутахассиси Равшанжон АБДУРАХМОНОВ жавоб берди.

Қарзни вақтида қайтариб олиш учун нима қилиш керак?

— ТАНИШИМ қийин ҳолатга тушиб қолганлиги сабабли катта миқдорда қарз бериб туришимни сўради. Қарзни қайтаришда муаммо келиб чиқмаслиги учун нима қилсам бўлади?

— Мазкур ҳолатда қонунчиликда қуйидаги тартиблар белгиланган:

Сиз танишингизга 2 230 000 сўмдан ортиқ қарз берган тақдирингизда ёзма шаклда шартнома тузишингиз лозим (Фуқаролик кодекси, 108-модда).

Қарз олувчининг тилхати ҳам ёзма шартнома ўрнига ўтади.

Агар фуқаро жисмоний камчилиги, касаллиги ёки саводсизлиги туфайли битимни шахсан ўзи имзолай олмаса, унинг илтимосига биноан битимни бошқа фуқаро имзолаши мумкин.

Бундай ҳолатда бошқа фуқаронинг имзоси нотариус томонидан тегишли тартибда гувоҳлантирилиши шарт.

Шуни ёдда тутингки, қарз шартномасининг ёзма шаклда тузилишига риоя қилмаслиги унинг ҳақиқий эмаслигига олиб келмайди. Бироқ низо чиққан тақдирда битимнинг тузилганлигини, мазмунини ёки бажарилганлигини гувоҳлар билан тасдиқлаш имкони бўлмайди.

Қарз олувчи олинган қарзни шартномада назарда тутилган муддатда ва тартибда қайтариши шарт.

Агар қарзни қайтариш муддати шартномада белгиланмаган бўлса, қарзни қайтариш сўралган кундан бошлаб 30 кун мобайнида қайтариши керак.

Муаммо келиб чиқмаслиги учун қарз шартномасини ёзма шаклда тузишингиз, истасангиз ушбу шартномани нотариал идорада тасдиқлашни талаб қилишингиз мумкин.

Фарида ҚОРАҚУЛОВА,

“Инсон ва қонун” мухбири

ШОВ-ШУВГА ШУНЧАЛАР ЎЧМИЗМИ?

ХАЛҚИМИЗ азалдан ориятли, гурури баланд ва етти ўлчаб бир кесадиган мулоҳазали халқ. Шу боис, ўзбекнинг яхши одатларидан бири оила сирларини кўчага чиқармаслик, ўз муаммоларини ҳар томонлама чуқур ўйлаб, вазминлик билан ҳал этишдир.

“Болалигимизда ака-ўкалар, опа-сингиллар орасида беозор тўполон кўтарилса ёки қайнона-келин ўртасида гап қочғудек бўлса, кекса бобо ва момоларимиз “овозингни баланд кўтарма, қўни-қўшнилари эшитса уят бўлади”, деб насиҳат қилишарди. Бу каби ўғит замирида тевақатрофимиздаги одамлардан истиҳола ва андиша қилиш, ўз ҳурматимизни сақлаш баробарида ўзгаларнинг тинчини бузмаслик ҳамда кайфиятларига ёмон таъсир ўтказмасликдек бебаҳо тарбиявий, ахлоқий тушунчалар мужассам топганлиги шубҳасиз.

Биз ўзбекмиз! Биз бир-биримизга бегона эмасмиз!

Бугун бизга не бўлдики, бу каби миллий қадриятларимиз тобора унут бўлиб бормоқда? Ғарб демократияси билан миллий демократияни ажрата билмаслики ёки оммавий маданиятнинг маънавиятимиздан устунлигими турли шов-шувларга ўч бўлиб қолдик.

Кўчада йиртиқ шим кийган, одоб-ахлоқ меъёрларини менсимagan айрим танитқ қизчаларга насиҳат қилишдан кўра, уни расмга тушириб элу юртга кўз-кўзлаш осон бўлиб қолди. Кўчада жанжаллашаётган ўсмирларни ажратиш ёки ерда йиқилиб ётган беморга кўмак бериш ўрнига, тасвирга олиб, ёнидан жим ўтиб кетишдан уялмай қўйдик. Қай бир таниш-нотаниш номард аёлини беаёв калтаклаётган ёки хўрлаётган бўлса, вақтни бой бермай суратга, тасвирга олиб ижтимоий тармоқларга жойлаштиришга шошиламиз.

Ўзим гувоҳ бўлган мана шундай аянчли ва ачинарли ҳолат хануз кўз олдимдан кетмайди. Кўп қаватли уйлар ортидаги Салар канали олдида 3-4 нафар ўсмир қизлар чуғурлашиб, бир-бирига гап бермай, ўзаро бахшлашиб туришарди. Кўп вақт ўтмай уларнинг даҳанаки жанжали қўл жангига айланди. Тўдадаги бақувватроқ қиз дугоналаридан бирининг сочида чангаллаб, мушлтай кетди. Бошқа қизлар ҳам ерга йиқилган қизчани уриб тепкилашарди. Бир зумда бу жойга анчагина одам йиғилди. Кимдир кулиб, кимдир қизиқиб бу аянчли ҳолатни томоша қилишар, кимлардир эса бу ҳолатни қўл телефонига жойлаш билан овора. Энг ажабланишли ва аянчлиси, ўзаро жанжаллашаётган қизчаларни ажратиш қўядиган бирорта одам топилмагани бўлди.

Яна бир ҳолат яқинда ижтимоий тармоқларда тарқалган номард эркак томонидан кал-

такланаётган аёл ва хотинига “памперс” едирган эр воқеаси

нафақат бутун Ўзбекистон, балки яқин-узокдаги чет давлатларга ҳам овоза бўлгани ҳеч биримизга сир эмас. Бу нохуш ҳодисалар бачада бирдай ғазаб уйғотди, интернет саҳифалари золим эркакларга қарата отилган лаънат тошлари билан тўлди. Бу шов-шувлардан сўнг тегишли мутасадди раҳбарлар томонидан жабрланувчи аёлларга кўрсатилган моддий ва маънавий кўмак, кўнглимиздаги қажр-ғазаб ўтини совутгандек бўлди. Лекин... дилимиздаги лекин, деган бир саволомиз андиша тилимизга кўчмай илож йўқ. Одамгарчиликнинг ҳеч бир тамойили, қолаверса, миллатимиз шаънига тўғри келмайдиган бундай иллатларни элга овоза қилишдан мақсад нима, ном чиқаришми ёки эзгуликми? Бундай нохуш ҳолатларни шов-шув кўтармай, тегишли идораларга мурожаат қилиб, лозим бўлганда қатъий талаб билан ҳал этиш мумкин эди-ку. Ҳолатнинг моҳиятидан келиб чиққан ҳолда айтадиган бўлсак, кўпириб оқаётган дарёнинг ҳам тўпида баллиқлар бўлганидек, гап фақат жабрланувчиларгина тааллуқли эмас, уларнинг фарзандлари, аёллик қадр-қиммати, қолаверса, миллат шаъни ҳақида эканлигини унутмаслик лозим.

Эртага жабрланувчининг боласига тенгдошларидан бири “онанг фалон еган”, деб қалбига озор бермаслиги ёки бола кўнгли отага нисбатан нафрат туйғуси билан вояга етмаслигига қафолат йўқ. Оиласида аёлларни хўрлаган номардларни ёқлаш ниятидан йироқ ҳолда, ҳар бир миллат ва жамиятда учраб ту-

радиган “гуруч ичидаги курмак” кимсалар ҳақидаги шов-шувлар ўзбегимнинг номига, миллатнинг қадрига, жамиятимиз шаънига соя солишини эслатиб ўтишни истар эдик. Бу эса, ўз навбатида, ҳар биримиздан ҳар қандай муаммони мулоҳаза ва вазминлик билан ечишни тақозо этади.

Миллатпарварлик ҳақида гапирганда, яқиндагина ўзимиз кўриб, гувоҳ бўлганимиз озар қизининг ватанпарварлик туйғусига тан бермай илож йўқ. Озарбайжонлик телебошловчи қиз Тоғли Қорабоғда айрим ҳудудларни озод этилганини айтиб қувонч кўз ёшларини тийиб туролмади. Бутун дунё аҳлини ларзага келтирган бу буюк туйғу, айрим кимсаларга ибрат бўлса ажабмас.

Шу ўринда, шов-шув ишқибозларига қарата савол туғилади: “Юқорида келтирилган танитқ ва олифта қизчалар ёки хўрланган, калтакланган аёллар ўрнида сизнинг қизингиз ёки синглингиз бўлганда ҳам уларни тасвирга олиб беобрў қилган бўлармидингиз? Ёки муаммони овоза қилмай ҳал қилишга ҳаракат қиласизми?” Бу ўзбек қизлари, аёллари ҳам бегона эмас, ўзимизники. Уларнинг қадр-қиммати ўзбекнинг қадри, жамиятимизнинг шаъни демакдир. Бизни ўзгалар бармоғи билан кўрсатишга ўрин қолдирмаслик ҳам миллатпарварлик белгиси саналади.

Шунингдек, баъзи бир кимсаларнинг дард билан олишиб ётган машҳур инсонлар ҳақида шумхабар тарқатишга бўлган

баланд иштиёқлари ҳар қандай одамнинг юрагига тошдек ботиши тайин. Қўпол қилиб айтганда, айрим ижтимоий тармоқлар саҳифаларида ўлмай туриб, бир инсонни ўлдига чиқариб жар соладиган кимсаларни қора кўзгунга ўхшатишимиз келади. Наҳотки, ном таратишнинг бошқа усулини тополмadingиз?

Турли ижтимоий тармоқларда шум хабар ва шов-шув кўтаришга ҳавасманд айрим кимсаларга қарата яна бир тилагимиз “Кўпроқ саводингиз ҳақида қайғурсангиз мақсадга мувофиқ бўлар эди”. Мана бу каби “...аёл полтция ховлисига узига ут қуйиб улган. эртага қумишар экан унга бутун Россияни бошқа шаҳарларидан ҳам намоишга чиқишга чақирик булппати” ёки “...Олмалиқ шаҳар ҳокими Tracker’да хаёфли трюк кўрсатган ўглини жазолаганини айтди. 20 ёшли углингизга унақа киммат боха машинани қайси пулингизга олиб бергансиз деб савол қуялмадида???”

ғиж-ғиж имловий хатоларга тўла хабарлар қулғумизни келтириш

баробарида, бизни куйдиради.

Мақсадимиз кимнингдир камчилигини ёки хатосини кўрсатиш эмас, билъакс синовли кунларда ҳамфирклик, ҳамжихатлик ва албатта, миллатпарварликка ундашдир. Зеро, миллат қайғуси ҳар қандай тушунчадан улуғ, имону эътиқод туйғусидир

Муҳаммад с.а.в. айтганларидек, “Банданинг имони тўғри бўлмайди, токи қалби тўғри бўлмагунча, шунингдек, қалби тўғри бўлмайди, токи тили тўғри бўлмагунча”.

1987 йилда Сирдарё туманида туғилган Илҳомжон Кинжаев олий ўқув юртини тугатгач, ички ишлар идораси ходими, деган шарафли касбни эгаллаб, лейтенант погонлари тақилган формасини илк бор эгнига кийган чоғда барча ҳам-касблари сингари ўз Ватанига, халқига садоқат билан хизмат қилишга қасамёд қилганини жуда тез унутди. Лекин, минг афсуски, унинг зобитлик фаолияти кўпга бормади. Айни 26 ёшида ўғирлик ва фирибгарлик жиноятларини содир этиб, йигитлик шаънига, ички ишлар идораси ходими, деган шарафли номга доғ туширди.

Биринчи марта жиноят ишлари бўйича Қўқон шаҳар судининг 2013 йил 16 январдаги ҳукмига кўра, Жиноят кодексининг 169-моддаси 2-қисми "г" банди ва 168-моддасининг 1-қисми "а" банди билан айбдор, деб топилиб, Жиноят кодексининг 59, 62-моддалари тартибда ҳар ойлик иш ҳақидан 20 фоиз давлат даромади ҳисобига ундириб бориш шарти билан 2 йил 6 ой 9 кун муддатга ахлоқ тузатиш ишлари тайинланган эди.

Суднинг инсонпарварлик тамойиллари асосида чиқарган ҳукми И.Кинжаевга "ёқмади" шекилли, орадан 1 йил ўтиб, хали жазо муддати ҳам тугамай, яна жиноятга қўл урди. У жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар Чилонзор тумани судининг 2014 йил 6 февралдаги ҳукмига кўра 7 йилга озодликдан маҳрум этилди. Жиноят ишлари бўйича Бекобод шаҳар судининг 2015 йил 5 июндаги ажримига кўра, ўталмай қолган 5 йил 1 ой 4 кун озодликдан маҳрум қилиш жазоси Жиноят-процессуал кодексининг 113-моддасига асосан жазо енгиллаштирилиб, манзил колонияга ўтказилди.

"Қаҳрамонимиз"га бундай қулайлик ҳам маъқул келмай, колониядан қочишни ихтиёр этди. Қоғоч дархон ушлашиб, жиноят ишлари бўйича Гулистон тумани судининг 2015 йил 7 июлдаги ажримига кўра, жазо муддатини ўташ учун яна темир панжара ортига қайтарилади. У ЖИЭМда белгиланган жазо муддатини ўтаб, озодликка чиқади.

Аммо у озодликка чиқиб, ҳеч қанча вақт ўтмасдан яна ўша оғир жиноятларни содир этиб, жиноят ишлари бўйича Яшнобод туман судининг 2016 йил 14 сентябрдаги ҳукмига кўра, 8 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди. Бекобод шаҳрида жойлашган 64/21- сонли жазони ижро этиш муассасида 1,5 йил жазо муддатини ўтагач, жиноят ишлари бўйича Бекобод шаҳар судининг 2018 йил 11 май кунги ажримига кўра, ўталмай қолган 5 йил 11 ой 23 кун озодликдан маҳрум қилиш жазосини ўташ учун Жиноят-процессуал кодексининг 113-моддасига асосан манзил колонияга ўтказилди.

Тақдирни қарангки, И.Кинжаев яна илгари ўзи қочиб кетган Гулистон тумани Қизилбод ҚФЙда жойлашган 64/77-сонли ЖИЭМга келтирилади. Лекин у "қора меҳнат"га ўрганилмаганлиги ва ушбу режимга "қўнма олмаганлиги" сабабли 2018 йил 30 май кунини соат 24.00 ларда ҳамма маҳкумлар далада

ухлаб ётганларида яна қочиб кетади.

Қоғоч маҳкум ўз қишлоғидаги қариндошлариникида, Тошкент шаҳар Чилонзор даҳасида ижарада яшовчи танишлариникида сўнгра ўз оиласи билан Гулистон шаҳар 4-мавзедаси хонадонда яшаб юрди. Қочгани етмаганидек, дард устига чипқондек, бошқа қатор жиноятлари ҳам содир этишдан қўрқмади.

Жиноятчи шахар ва туманларда санғиб юриб, ўзининг қабиҳ тўрига илиниши мумкин бўлган содда одамларни қидириб кун ўтказди. Янгигер шахрининг дехкон бозориди айланб юриб, у ерда тадбиркорлик билан шуғулланаётган Ёқуб Хўжакулов билан танишиб қолади. У ёш йигитчага ўзини Сирдарё вилоят департаменти ходими майор Алишер деб таништириб, келгусида унинг фаолиятига "рахнамолик" қилиб туришни ваъда қилиб, қўздан ғойиб бўлади. Арконни узун ташлаган фирибгар И.Кинжаев орадан икки ҳафта ўтиб, яна Янгигер шаҳар дехкон бозори ҳудудида пайдо бўлиб, тадбиркор Ё.Хўжакуловнинг дўконига "қадам ранжиди" қилади. Ўзининг юриш-туришларида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораси ходими эканлигига шубҳа қолдирмайдиган даражада роль ўйнаб юрган фирибгарни Ёқуб ўз яқинидек қутиб олади. Бу ишончдан фойдаланган И.Кинжаев Ё.Хўжакуловдан Янгигер бозориди валюта тадбири ўтказилаётганлиги боис тадбир учун 3 миллион сўм пул етмай турганлигини айтиб, ундан пул бериб туришини, тадбирни ўтказган заҳоти қайтариб беришини таъкидлайди. Фирибгар пулни қўлга қиритиб, яна ўн лакиқадан сўнг Ёқубдан етмай қолди, деб 500 минг сўм пул олиб, жами 3,5 миллион сўм пулни қўлга қиритиб, воқеа жойидан тезда ғойиб бўлади.

Қулик харажатлари осонгина пул ишлаб олган қаллоб, бир-икки кун "дам" олиб, Самарқанд вилоятининг Челақ шахрида жиний "ташир" билан боради. Челақ шахридаги одамлардан шахарнинг

бадавлат хонадонлари ҳақида маълумот олади. Зулфия исмли ҳожи онанинг "координатлари" унга маъқул тушиб, такси ёллаб унинг уйига боради. Уйдан ҳожи онанинг ўғли Акмал чиқади. И.Кинжаев ўзини Самарқанд вилояти прокуратурасида ишлайман, деб таништириб, унга давлат ҳисобига мусодара қилинган автомобилларни аукционга қўйилган ҳолда сотилаётганлигини, тумандаги оддий одамлар ҳам бу арзон нархдаги автомобиллардан сотиб олиб фойдаланишлари кераклигини айтиб, унга бир неча автомобилларнинг суратларини кўрсатади. Акмал автомобиласи борлигини, лекин жияни Махмудхон яқинда машинасини сотганлигини, балки у олиши мумкинлигини билдиради. Устаси фаранг фирибгар Акмалдан жияни Махмудхоннинг телефон рақамини олиб, унга қўнғирок қилиб, Акмалга айтган чўпчакларини унга ҳам айтиб, бир неча бор қўнғирок қилиб, уни "арзонгина" машинага сотиб олишига бутун "маҳоратини" ишга солиб, охири қўндирди. Махмудхонга "Жентра" русумли автомашина тўлови учун 32 миллион сўм пулни ўзи билан олиб, эртасига Самарқанд вилояти прокуратураси олдида келишини қаттиқ тайинлайди. Эртасига Махмудхон ва Акмал Самарқанд шаҳрига келиб, вилоят прокуратурасининг олдида уларни қутиб турган И.Кинжаевни қўриб, барча шубҳа-ғумонлари "таркаб кетади". У соддагина тоға-жианга жиноят ишлари бўйича Самарқанд шаҳар судига бориб, паспорт нусхасини бериб келайлик, деб суд биносининг эшигидан кириб, у ерда фуқаролар қутуш залида бироз ўтириб, яна қайтиб чиқиб, тоға-жианларнинг машинасига ўтириб, машинани воқзал томонга ҳайдашни буюради. Воқзалдаги "Саодат" дўконининг олдида тўхтаб, Махмудхон иккаласи машинадан тушадилар. Шу ерда у Махмудхон Қиличхоновдан 2500 АҚШ долларини "қуртдай" санаб олади. 300 АҚШ долларини "бу сизда туриб турсин деб", эгасига

қайтариб беради. Қамига М.Қиличхоновнинг фуқаролик паспортини ҳам олиб, уни ҳозир пул билан бирга "шеф"га бериб чиқишини айтиб, уларни бироз вақт қутиб туришларини илтимос қилиб, улардан узоқлашиб, йўлдан бир номаълум машинани тўхтатиб, зудлик билан Сирдарё вилоятига "жуфтаникни ростлайди". Самарқанддан мўмай пул

"ишлаб" келган И.Кинжаев "бели оғриманнинг нон ейишини кўр", деганларидек, роса бир ой "ов"га чикмай, чойхона, кафеларнинг "энг азиз меҳмон"ига айланиб, қайфу сафодан бўшамайди. 2019 йилнинг январь ойида одатдагидек, Гулистон шаҳридаги "Ичан қалъа" кафеда қайфу сафо қилиб ўтирган пайтда, эски таниши Шокирни қўриб қилиб, ундан ҳам қармоққа илинадиган яна бир "лаққа балик"нинг дарагини топади. Шокир унга ҳарбий хизматда бирга бўлган хизматдош ошнасиз Абдусалом Мавлонов жиноят содир этганлиги сабабли Тошкентда жазо муддатини ўтаётганлигидан воқиф этади. Кинжаев эски дўстнинг қамқоқда эканлигини эшитиб, миясига келган қабиҳ фикрдан қувониб кетиб, Шокирдан Абдусаломнинг отасини телефон рақамини билиб олиб, орадан бир ҳафта ўтиб, унга қўнғирок қилади.

Ўзини Тошкент шаҳар прокуратура ходими Азамат исмли шахс, деб таништирган одамдан қамқоқдаги ўғли ҳақида гапириб, унинг иши бўйича ҳозирда Олий судга протест берилганлигини, уни яқин кунларда озодликка чиқиши мумкинлигини эшитган ҳар қандай ота-онанинг шодликлдан қўзлари ёшга тўлиши шубҳасиз. Махкум ўғлининг отаси Абдували ака ҳам бу "хуш-хабар"ни тинглаб, "сохта прокурор Азаматжон"га узок умр тилаб, унинг тақлифига кўра, эртасига Тошкентга етиб борадиган бўлди. Келишилгандек, Тошкентга келган ота Чилонзор тумани прокуратураси биноси олдида бориб, "Азамат"га сим қокди. "Азамат" унинг

кечкикиб келганлигини, ўзи ҳозир тадбир билан бошқа вилоятга чиқиб кетганлигини, бироздан сўнг унга ўзи билан бирга ишловчи "йигит" қўнғирок қилиб, унинг ишини битириб беришини айтади. Ҳафсаласи пир бўлиб турган пайтда Азаматнинг ўзи Абдували акага қўнғирок қилиб: "Уэр, сизни овора қилиб қўйдим, уйга қайтаверинг. Эртага сизга Сирдарё вилояти прокуратурасидан Ёдгор ёки Камол исмли йигитлар қўнғирок қилади", дейди. Абдували ака унинг тағлирига ишониб, уйга қайтади. Отаси тенги одамни ўзининг қабиҳ режаси учун қишнинг совуқ кунларида соатлаб қуттириб қўйиб, Сирдарё билан Тошкентнинг ўртасида сарсон-саргардон қилиши учига чиққан фирибгарнинг одамийликдан йироқ эканлигидан далолат беради.

"Қамбағали туянинг устиди ҳам ит қопади", деган мақол беқорга айтилмаган. Фирибгарлар Абдували акага ўғлини озодликка чиқариш учун 2000 АҚШ доллари бериши кераклигини таъкидлайди. Абдували ака ўзи 2-гурух ногирони бўлиб, турмуш ўртоғи ҳам нафақада эканлигини, бунча пулни тоғиб беролмасликлари таъкидлади. Шунда Ёдгор 1500 АҚШ доллари бера қолинлар, деб "одамгарчилик қилади". Абдували ака бунча пул унда йўқлигини, лекин фарзанди учун қарз олиб бўлса ҳам пулни топишини билдиради. Абдували ака ўзига "яқинрок" бўлиб қолган "Азамат"га қўнғирок қилиб, 1300 АҚШ доллари топанлигини айтиб, шунга хал қилиб беринг, деб илтимос қилади.

"Азамат" "Ёдгор"га гўёки қўнғирок қилиб, вазиятни ўзи тушунтиришини айтиб, уни 1300 АҚШ долларида "қўндирди". Фирибгар Гоҳ Азамат, гоҳ Ёдгор бўлиб, отани лақиллатиб, анча сарсон қилади.

Азамат ва Ёдгорларнинг хат-ҳаракатлари нақонуний эканлигини тушунган Абдували Мавлонов Департаментнинг Сирдарё вилоят бошкармасига ариза билан мурожаат қилишга мажбур бўлади. Олиб борилган тезкор тадбир натижасида сохта прокуратура ходими "Ёдгор" кимёвий ишлов берилган 1300 АҚШ долларини пора бериш тариқасида А.Мавлоновдан олаётган пайтда ашёвий далиллар билан қўлга олинади. А.Мавлонов шу кунни Азамат ва Ёдгор исмли шахслар аслида битта одам И.Кинжаев эканлигини билиб, унинг қўнғирокда бир неча телефон аппаратлари бўлиб, ҳар хил рақамлардан гоҳ Азамат, гоҳ Ёдгор бўлиб, у билан сузлашиб юрганлигини эшитиб, хайратдан ёқа ушлаб қолди...

Суд дастлабки тергов органи томонидан судланувчи И.Кинжаевнинг ҳавфи реңдивиз бўла туриб, турли эпизодларда қаллобликнинг янги қўринишлари акс этган жиноятларни содир этганлигини ҳисобга олиб ва аввал тайинланлиб, ўталмай қолган жазоларга қўшиб йўли билан узил-кесил қатъий ўташ учун 9 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Суд жиноят натижасида етказилган моддий ва маънавий зарарларни муҳофаза қилиб, судланувчи Илҳомжон Кинжаевдан жабрланувчи Махмудхон Қиличхонов фойдасига 18 252 800 сўм, жабрланувчи Ёқубжон Хўжакулов фойдасига 3 500 000 сўм ундиришни лозим топди.

Отабек НАБИЕВ,
жиноят ишлари бўйича Ховос
туман суди раиси,
Шухрат СУЯРОВ,
"Инсон ва қонун" мухбири

Қаллобликка алмашилган ҚАСАМЁД

Қобил бовонинг қадами оғирлик қилди; ер кўтаролмади. Тўқсон ёшнинг товоғини елкалаган полвончол шу кунгача давра-у кўрни ҳеч кимга бермай келди. Ҳа, бово оёғида тик туриб бу омонат дунёни бизга қолдириб кетди. Кўра-пўшак қилиб ётмадиам, денг.

У тонг маҳали гурсо-гурс қадам ташлаб келди-да, Ғўчи чолнинг қиёматдан қолган ғийқиллоқ ёғоч эшигини тарсиллатиб урди. Ховлидан Потма момомиз югуриб чиқди. Хол-аҳвол сўрашган бўлди.

Момо пойи-патаккина бўлиб Қобил бовони ичкарига чорлади.

— Чолинг сўли сув топмасдан чайласига кетгандир-а, Потмаой?, — дейди бово эсонлик-омонлиқдан сўнг.

— Биласизку, ака... Мол-ҳол деб тиними йўқ.

— Тиним билмагани яхши.

Тиним билмасин сира, югуриб юрсин, илойим. Бу дунё оёғингдан олади, ўлим дегани аввал оёғинга ёлишиб кўради.

Остонада аллатовур бўлиб турган бовонинг овози хаста ва синиқ чиқди. Момо сесканиб кетди. Сехн солди, кенг пешонасидан тер сизаяпти, ранг-рўйи оқаринқираган.

— Мазангиз йўқми, ака?

Бово Ғўчи чол ўтган-кетгани кузатиб, жигига тегish учун гап сермаб ўтирадиган шу майдагина ёғоч ўриндиққа қараб жилмайиб қўйди: "Шугинани ҳам каттарок қилса нима бўларкан, муштдеккина жуссасига мослаган-да, киррик - курумсоқ..."

Бово кенг-мўл бекасам чопонини тортиб турган белбоғига қистир-қўриқ журнални олиб кампирга узатди.

— Шоир неваранг ухляптими, Потмаой? Шунини шу тирмиза-гинга бериб қўй.

— Ҳозир ўйотиб келаман, бовоси. Ҳозир.

— Тўхта, Потмаой, тўхта. Ма, ол. "Шарқ юлдузи" журнали бу. Неваранг ҳар доим мендан журнал-газет олишини билсан. Олдинги китоб, журналларим ҳам унда қолаверсин. Кеча почтада-гиларга айтдим, менинг номимга келадиган ҳамма газет-журнал-

ларни энди неварангга олиб келишади. Уқдингми, Потмаой? Яна бир гап, чолингга айт, шу болани ҳадеб қора ишнинг тагида қовуравермасин. Ўқийдиган бола у. Ўйимдаги китобларимнинг ҳаммасини олиб келаверсин. Меникилар китобнинг қадрига етмайди, барибир.

Момо остонада хангу-манг турди:

— Ака, Сизникига бориб ўқий-веради, — деди зўрга қимтиниб. Бироқ юраги шув этиб кетди. Чолга яна разм солди. Елкасидан нафас олаяпти гўё.

товли кунларда, ғирт етимликда катта бўлган", дерди.

Мен нафасим бўғзимга тикилиб, жон уҳмида чайлага етиб келганимда, бовом полиз ичига палак бостираётган эди. Совуқ хабарни эшитиб, мазмун-моҳиятини англаб-англамай гулдирди:

— Ўлди? Ўлиб қолди? Нима учун ўлади...? — Бовом олдимга тушиб йўғалади. Нималардир деб гўнғилларди.

— Бо-во-о, бов-о-о-о, — дейман бақириб, — Қобил бовонинг уйида китаплари кў-ўп. Менга

"Шарқ юлдузи"ни!

...Мана орадан қирқ йил ўтибди. Қобил бовонинг китоблари ҳамон қишлоқдаги уйимда сақланади. Ўшандан бери қирқ йилдирки, "Шарқ юлдузи"га обуна бўламан.

...Мен бу воқеаларни нега эсладим? Умуман, бу ҳикоянинг ёзилишига нима сабаб бўлди? Шу ҳақда гаплашайлик энди.

Хуллас, қишлоққа келганимга бир ҳафта бўлди. Очиғи, бугун илк бор, ўзимдан, болалигимдан олислашиб кетганимни, ҳатто мана шу қишлоқ ҳам ўз-ўзидан

ган китоблардан мерос ақида бу...

Нима дейсиз, энди... Баҳонада шу гапларни ҳам айтиб олдим-да. Хуллас, эрталаб кўл телефон жиринглади. Тошкентдан машҳур адиб дўстим кўнгирак қилди. "Шарқ юлдузи" журналида чоп этилган иккала ҳикоям ҳам унга ёқибди. Таъсирлангани чин; ҳаяжону ҳавас ила тўлиб-тошиб гапирди.

Хурсанд бўлдим. Ҳимосидан Ҳимолай титраб, иддаосидан ит ўладиган, довуқли улкан адабнинг каминага кўнгирак қилиши, албатта, қутилмаган ҳодиса. Тубканинг туби, тоғнинг тағидаги кичик бир қишлоқни (катта адиб тимсолида) Тошканду асим олқишлаб турса. (Чунки, иккала ҳикоям ҳам болалигим, шу қишлоқ одамлари ҳақида эди). Очиғи, мен нимага эришган, нима ёзган бўлсам, болалигимдан олдим, бегуборликдан оташ туйғуларидан куч ва тафти туйиб ёздим. Ўзим билган содда, самимий қишлоқ одамларининг дунёнинг мана мен деган китобларига юк бўладиган, жаҳон адабиётининг тит-литини чиқариб юборадиган буюк инсоний ақидалар сингдирилган жайдари фалсафасидан қур олиб ёздим. Мени болалик ёзувчи қилди, шу қишлоқ одамлари ёзувчи қилди, гўринг нурга тўлғур Қобил бовонинг бебаҳо китоблари ёзувчи қилди. Мен бундан миннатдорман, болалигим, мен сёндан миннатдорман!

Кайфиятим баланд эди. Қўлим чўзсам Вахшвор тоғларининг қорли қўққиларини силагудай эди. Укамнинг ўғли (бизда невара дейишди)ни мактаб кутубхонасига юбордим.

— Бор, неварам, "Шарқ юлдузи"нинг еттинчи сонини оқке.

Невара бурнини тортиб, кўлтелефондан бош кўтармай сўрайди:

— Нима у? Шарқ... Шарқ, дегани?

— Журнал, "Шарқ юлдузи". Еттинчи сон де. Кутубхоначига мени айт, қайтаради, де. Бор энди, зингилла.

Қўқор НОРҚОБИЛ

● ● ● Давоми кейинги сонда

"ШАРҚ ЮЛДУЗИ" БОРМИ?

ҲИКОЯ

Чол базўр жилмайди:

— Энди боварер. Бор. Агар яхна чойинг бўлса бир пиёлагина олиб чиқ.

Кампир ҳовлига югуриб кирди. Қобил бово Ғўчи чолга мос омонат ўриндиққа яримтан бўлиб ўтирди-да, елкасини деворга тираб бош ирғади; омонатини топширишга ризолик билдирди.

...Эшик ортида момонинг изиллаб йиғлаётганини эшитиб, гангиб қолдим, ўрнимдан турдим-да, ташқарига отилиб қичдим. Момом мени кўркмасин, дедими, ярим очик ҳовли эшигидан йўлимни тўсди.

— Нариги девордан ошиб ўт, тез чоп, бовонгни айтиб кел. Тез бор, кимни кўрсанг, айта-вер, болам, полвон бовондан айрилдик.

Момом энди бор овозда "акамлаб" йиғлар, мен ҳардам-хаёл ҳолда Ғўчи бовонинг чайласи томон ўқдай учиб борардим...

Сездингизми; ўша шамолдай учиб бораётган болакай менман. Ота-онам укаларимни олиб чўлга кўчиб кетишган бовом билан момонинг каровида қишлоқда қолгандим. Қулоғи тош қотган бовонинг пичигина хасислиги ҳам бор эди. Момом доим: "Бовонгдан хафа бўлма, қийин-қис-

журнал олиб келган экан. Энди китаплари нима бўлади?

Бовом менга ўқрайиб қарайди: — Шу маҳалдаям китапди (китобни демоқчи) гапирасан-а? Шунчалар ҳам ахмоқ бўласанми-а? — ингради бовом лаблари пирпираб. Кўзларидан ёш сизаяпти.

— Ахир Қобил бово ўлди-ку. Китапларини ким олади?, — дейман жигибйорим чикиб.

Бовом таққа тўхтади. Ўпкаси тўлиб, хансирайди. Юзимга анграйиб қарайди:

— Момонг, момонг тирикми? Момонг...

— Момом уйда. Қобил бово ўлди, депман-куу, — чинқираман.

Бовом йўл четиди харсанг устига ўтириб қолади.

— Шундай де. Сен бола охири мени ўлдириб қутулсан. (Бироз жимликдан сўнг) — Мен ўлсам-чи, мен ўлсам, нима қилардинг-а, тирранча?!

Қобил бовонинг ўлиmidан сўнг почтачи уйимизга журнални ҳар ойда олиб кела бошлади. Кейинги йил бовонинг ажинаси отланса-да, момом бир қош-қовчоқ жеркиб берувди, бовом ризолик берди. Велосипед ҳам олдим, "Шарқ юлдузи"га обуна ҳам бўлдим. (Чол қўрмағур шарт қўйган эди: ё велосипедни де, ё

узоқлашиб кетгандай, қишлоқдан қишлоқ кетиб қолгандай туюлди. Катта шоиримиз айтган-ку: "Кетиб қолти Бойсундан Бойсун...". Гап уйимизга туташ дала-у узузмзорлар ўрнини томорқалар ишғол қилгани-ю, мен кўй боққан жарлик ва адирликларнинг текисланиб, кенг чорбоғдаги бесаноқ улкан тутларнинг кесилиб кетганида эмасдир, эҳтимол. (Болаликда ҳатто тутларнинг ҳам номи бўларди; Лайлак тут, Капа тут, Шаҳид бово тут, Эрак тут, Урғочи тут...) Майли, тараққиёт-да, тараққиёт... Нима ҳам дердик. Янги уйлар, қуришлар, албатта, томорқалар ерни ишғол қилиши табиий ҳол, бугун. Бироқ ер устини қанчалар ишғол қилмасин, ер ости барибир қадмозоти маҳв этишини тушуниб етишимиз эса мутлақо бошқа масала. Агар биз шу нарсани чуқур анласак, ер усти бир мунча сокин тортармиди, ер устидаги урушлар тўхтармиди, инсон боласининг ерга ўчлиги, очқўзлиги босилармиди, нафс ўпқони қопқаси ёпилармиди...

Бу менинг гапиммас; неча-неча жаҳонгир соҳибқиронлардан қолган ҳақиқат, қолаверса, менга болалигимда Қобил бовом қолдирган, бугун ҳам юрагимга нур бериб, кўнглимни равшан этаёт-

ЭЪЛОНЛАР

Анджон вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 3 сентябрдаги 238-ум-сон буйруғига асосан бошқарма томонидан 2018 йил 17 декабрда берилган АН №000027-сонли лицензия эгаси "Анджон" адвокатлар ҳайъати адвокати Дадобоева Дурдона Бахадиржоновнанинг адвокатлик лицензиясининг ҳамда адвокатлик гувоҳномасининг амал қилиши ва адвокатлик мақоми тугатилди.

Анджон вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 10 сентябрдаги буйруғига асосан Анджон шаҳридаги "Ўқуқ ҳимоячиси" адвокатлик бюроси адвокати Уринбаева Шайраҳона 2018 йил 25 декабрда берилган АН №000184 рақамли адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензия ва адвокатлик мақоми тикланди.

Жиззах вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 8 сентябрдаги 19-А-сонли буйруғига асосан "АМУР ТЕМУР" адвокатлик фирмаси адвокати Тоир Саримовичга 2018 йил 25 декабрда берилган ГЗ 000012-сонли адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензия ҳамда 2018 йил 25 декабрда берилган 012-сонли адвокатлик гувоҳномасининг амал қилиши, унинг вафот этганлиги муносабати билан тугатилди.

Бухоро вилоят адлия бошқармаси томонидан "Адвокатура тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига мувофиқ бошқарманинг 2020 йил 3 сентябрдаги буйруғига асосан Бухоро шаҳридаги "Адвокат" адвокатлик фирмаси адвокати Хамдамова Зумрат Хусеновичнинг (лицензия 25.12.2018, ВН №000048, адвокатлик гувоҳномаси №048, 25.12.2018 й.) вафоти муносабати билан адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиясининг амал қилиши ва адвокатлик мақоми тугатилди.

Навоий вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 29 августдаги 165-ум-сонли буйруғига асосан "ADOLAT BARQAROR" адвокатлик бюроси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги (реестр бўйича тартиб рақами №59) маълум қилинади.

Бухоро вилоят адлия бошқармаси томонидан "Адвокатура тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига мувофиқ адвокат Тошова Норбиби Самад қизининг адвокатлик мақоми Бухоро вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 2 сентябрдаги буйруғига асосан тикланди.

Ўзбекистон Республикасининг "Адвокатура тўғрисида"ги Қонуни 16-моддаси ва Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 сентябрдаги 807-сон қарори билан тасдиқланган "Адвокатлик гувоҳномасини бериш тартиби тўғрисида"ги Низомининг 20-бандига асосан Сурхондарё вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 25 августдаги 115-ум-сонли буйруғига асосан Шонӣёзов Зокир Сарматовичнинг ўз ариза-сига кўра лицензиясининг амал қилиши ва адвокатлик мақоми тугатилди.

Фаргона шаҳридаги "Фаргона бизнес ҳимоя сервис" адвокатлик фирмаси адвокати бўлган Раҳимжонов Шайхона Турсуналиевна-нинг (лицензия 27.12.2018 йил, ФЕ №000034, адвокатлик гувоҳномаси №031, 27.12.2018 й.) адвокатлик мақоми Ўзбекистон Республикасининг "Адвокатура тўғрисида"ги Қонуни 13-моддаси 1-қисмининг 4-бандига ҳамда вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 28 августдаги 240-ум-сонли буйруғига асосан уч ёшгача бўлган болани параварш қилиш учун берилган таътил даврига тўхтатилди.

Ўзбекистон Республикасининг "Адвокатура тўғрисида"ги Қонуни 16-моддасига асосан "NIZAM USTINLIGI" адвокатлар коллегиясининг адвокати бўлган Наурузбаев Марат

Тохтабаевичга 2018 йил 29 декабр кўни берилган QR №000022-сонли адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияси ва адвокатлик мақомининг амал қилиши Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлигининг 2017 йил 27 августдаги 217-ум-сонли буйруғига асосан тугатилди.

Жиззах вилоят адлия бошқармасининг 2020 йил 8 сентябрдаги 20-А-сонли буйруғига асосан "MADINABONU HIMOYASI" адвокатлик фирмаси адвокати Имомқосим Сарваржон Усмоилов ўлиги 120-сонли адвокатлик гувоҳномаси ва мақоми "FANINA Himoyasi" адвокатлар ҳайъати адвокати Атабегов Фахриддин Қўшмуродовичга 121-сонли адвокатлик гувоҳномаси ва мақоми берилганлиги маълум қилинади.

Ўзбекистон Республикасининг "Адвокатура тўғрисида"ги Қонуни 13-моддаси ва Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 сентябрдаги 807-сон қарори билан тасдиқланган "Адвокатлик гувоҳномасини бериш тартиби тўғрисида"ги Низомининг 18-банди икроси ҳамда бошқарманинг 2020 йил 4 сентябрдаги 121-ум-сонли буйруғига асосан Шўрчи туманидаги "SHO'RCHI-HUQUQ-ADVOKAT" адвокатлик бюроси адвокати Чориева Айс-

ра Абдиқодировнанинг адвокатлик мақоми 2020 йил 2 сентябр кунидан 3 ой муддатга тўхтатилди.

1993 йил 9 июнда Киреева Валентина Александровна номига тўзилган Тошкент шаҳар ҳокимлигининг коммунал-мулкчилик ва хусусийлаштириш бош бошқармаси томонидан берилган №00-213785-сонли Уй-жойни хусусийлаштириш тўғрисида тасдиқловчи далолатномаси йўқолиш сабабли бекор қилинади.

Адлия вазирлиги ҳузуридаги Давлат хизматлари агентлиги ва агентликнинг Тошкент вилоят бошқармаси жамоаси бошқарма бошлигининг ўринбосари Абдуллура Турсуновга отаси **Бахриддин ТУРСУНОВНИНГ** вафоти муносабати билан чуқур таъзия ихзор этади.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

www.minjust.uz

Бош
муҳаррир

Қўқор
НОРҚОБИЛ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Тошқулов Акбар Журабеович
Рабиев Шерад Миржалилович
Тоқиев Фурият Шомуродович
Искадаров Ёрбек Нурбокович
Эргашева Дилфуза Рустамовна

Таҳририятга келган қўғамалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Навбатчи
Фарида Қорақуллова
Саҳифаловчи-
дизайнер
Жасур Тожибоев

Нашр имкониси: 137

"ИНСОН ВА КОНУН" газетаси таҳририятти компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-3 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмда, офсет усулида "Ўзбекистон" нарийёт матбаа ижодий уйида чоп этилди.
Қорхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

Тиражи — 4780
Буюртма — V-4348

Тошпириш вақти — 19:00
Тошпирилди — 20:00

МАНЗИЛИМИЗ:

100 115, Тошкент ш.
Чилонзор кўчаси-29.

Факс: (0371) 277-02-97

Обуна бўлими: 277-02-57

Баҳоси келишилган нархда

1 2 3 4 5

АДЛИЯ ТИЗИМИ:

КОРРУПЦИЯГА МУТЛАҚО ТОҚАТСИЗЛИК ТАМОЙИЛИ АМАЛДА!

Мамлакатда давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларида коррупцияга қарши курашиш ва унинг олдини олиш борасида зарур ислохотлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашишда Ўзбекистон Республикаси Коррупцияга қарши курашиш агентлиги ташкил этилганлиги шубҳасиз бу борада қўйилган катта қадам бўлди.

Мазкур йўналишда аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, давлат хизматларини кўрсатишнинг замонавий ва инновацион услубларини жорий этиш, очиклик ва шаффофлиқни таъминлаш, бу борада бошқа давлат органлари ва ташкилотларига ўрнак бўлиш ва энг муҳими, коррупцияга қарши мустаҳкам ҳуқуқий онгни шакллантириш Адлия вазирлигининг асосий мақсадида айланди.

Ходимларни коррупцияга қарши тоқатсизлик руҳида тарбиялаш, фаолиятда максимал очиклик ва шаффофлиқни таъминлаш ҳамда автоматлаштирилган механизмларни жорий этишга алоҳида эътибор қаратилиб, жиддий ташкилий-ҳуқуқий чоралар кўриломоқда. Жумладан, мазкур соҳадаги ишларни мувофиқлаштириш учун вазирлик таркибий тузилмасида Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлими ташкил этилди.

Вазирлик ўз фаолиятининг ҳар бир йўналишида коррупцияга мутлақо тоқатсизликни намойиш этиб, коррупцияга қарши курашиш бўйича мустаҳкам ички норматив ҳужжатлар базаси шакллантирилди.

ISO37001:2016 "Коррупцияга қарши курашиш менежменти тизимлари — Фойдаланиш бўйича халқаро талаблар ва тавсиялар" халқаро стандарти талаблари ва тавсияларини инобатга олган ҳолда жорий йил февраль ойида:

- ходимлар орасида ҳамда жамиятда коррупцияга қарши курашиш даражасини ошириш мақсадида адлия ходимларининг юқори ахлоқий меъёрларга содиқлигини, шунингдек, хизмат фаолиятида коррупциявий ҳуқуқбузарликларга мurosасизлик ва уларни содир этишга йул қўймаслиқни акс эттирувчи Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг коррупцияга қарши курашиш сиёсати қабул қилинди;

- Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари тўғрисида"ги низом тасдиқланди;

- Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида манфаатлар тўқнашувини бошқариш тўғрисида низом тасдиқланди.

ISO37001:2016

"Коррупцияга қарши курашиш менежменти тизимлари — Фойдаланиш бўйича халқаро талаблар ва тавсиялар" халқаро стандарти

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш, бартараф этиш ва мониторинг қилиш ҳамда коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишларини ташкил этишга оид ички ҳужжатлар қабул қилинди.

Мазкур ҳужжатлар адлия органлари ходимларининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини ошириш ҳамда уларда қонунларга ҳурмат руҳини шакллантиришга қаратилган. Чунки коррупция билан фақат жазо чораларини қўллаш орқали самарали курашиш бўлмаслиги барчага аён.

Вазирлик тизимида ходимларни танлаш ва уларни жой-жойига қўйиш тартиби қайта қўриб чиқилди.

Ходимларни ишга қабул қилиш бўйича ўтказиладиган танловлар, шунингдек, аттестация жараёнларида коррупциявий ҳолатлар юзга келишининг олдини олиш ҳамда очиклик ва адолатлиликни янада мустаҳкамлаш мақсадида мутлақо шаффоф тизим — танловлар ва аттестация жараёнларини жа-

моатчилик вакилларининг кузатуви остида расмий веб-сайтда тўғридан-тўғри онлайн трансляция қилиш тартиби жорий қилинди.

Адлия тизими учун коррупциядан холи бўлиш принципаал масала, чунки ўзи коррупциядан халос бўла олмаган орган қандай қилиб жамиятда ҳуқуқбузарликларга қарши курашиши мумкин? Бунга унинг на маънавий ҳаққи, на жисмоний имконияти бўлади.

Шу мақсадда, 2019 йилнинг октябрь ойидан бошлаб Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашишнинг "комплекс назорат" тизими жорий этилди. Мақсад — соҳада коррупциоген омилларга мутлақо имкон қолдирмаслик.

Шаффоф тизимда коррупция нобуд бўлади. Очиклик ва шаффофлиқни таъминламай туриб, коррупцияга қарши курашиш мантиқсизлик демакдир.

Максимал даражадаги шаффофлиқни таъминлаш мақсадида адлия вазирлигида "Очик адлия" дастури қабул қилинди. Дастур фуқаролар билан ўзаро

ҳамкорликда ишлаш имконини кучайтирди. Эътибордан четда қолаётган камчиликлар, қолаверса, ўз вазифасини лозим даражада бажармаётган ходимларни аниқлаш бўйича бевосита жамоатчилик ёрдамига таянимоқда.

Вазирлик биносидида хизмат хоналарнинг жойлашиш структураси ҳам очиклик ва шаффофлик тамойили асосида қайта қўриб чиқилди. Ходимларнинг кунлик фаолияти бемалол кузатиб бўладиган даражада жойлаштирилди. Бу эса назоратни, иш унумдорлигини оширади.

Таъкидлаш лозимки, коррупцияга қарши комплекс курашилмас экан, биз олдимизга қўйган мақсадга эришолмаймиз. Шу боис, давлат ва жамиятнинг ҳар бир бўғинида коррупцияга қарши мустаҳкам "иммунитет" шакллантириш ва жамиятнинг ҳар бир аъзоси бу борада дахлдорлик ҳисси билан яшаши кун тартибининг асосий масаласи бўлиб қолаверади.

Мирсаид РАҲМАТОВ,
Адлия вазирлиги
масъул ходими

Бундан уч йил муқаддам инглиз rassomi, дизайнер ва ихтирочи Доминик Уилкокс ўзи туғилиб ўсган Сандерленд шаҳридаги 4 ёшдан 12 ёшгача бўлган 450 нафар болага фойдали ихтироларни ўйлаб топиб, уларни қозғашга туширишни таклиф қилади. Доминик белгиланган муддатда барча болалардан андазаларни йиғиб олди ва уларни ҳаётга татбиқ этишга розилик билдирган муҳандислар, дизайнерлар ва дурадгорларга берди. Шу тариқа Little Inventors пайдо бўлди.

Болалар томонидан ўйлаб топилган ИХТИРОЛАР

СОЯБОН — СУВ ФИЛЬТРИ

Бу ўзи нима? Ёмғир пайтида ташналикдан қутқарадиган ихтиро. Махсус тугма босилганда, соябонда ёмғир суви йиғилиши учун чўнтак очилади. Кувурча орқали суюқлик дастлаб филтрдан ўтиб, бевосита стаканга тушади. Канаданинг Гали-факс шаҳридан 11 ёшли Митчелл ихтиро қилган.

КўП ФУНКЦИЯЛИ ПОЙАБЗАЛ

Оддий пойабзал — ўтган асрда қолиб кетган! Тўрттаси бирдаги пойабзал — янги авлод танловидир. Енгил ҳаракат билан кроссовкалар ролик, коньки ёки технологик пуржинали пойабзалларга айланади. Махсус қисқичлар ёрдамида оз сониялар ичида пошна турини алмаштириш мумкин. Шунда пойабзални алмаштиришга кетган вақт тежалади. Канададаги Торонто шаҳридан 10 ёшли Жосюи.

СОВУТИШ САНЧҚИСИ

Буюк Британиялик олти ёшли Амелия санчқига вентилятор ўрнатади. Санчқи иссиқ овқатга ҳаво юбориб, уни совутади.

Ихтиронинг 3D модели дизайнер энди Меттокс томонидан тайёрланган. У вентиляторни резинадан тайёрлашни таклиф қилган, аммо, ҳар эҳтиомолга қарши, уни ҳимоя қобиғи билан ўраган. Шунинг алоҳида таъкидлаш керакики, ихтиро учун ранглар Амелиянинг ўзи томонидан танланган.

ЁРИТИШ ДАРАЖАСИ БОШҚАРИЛАДИГАН ЧИРОҚ

Стол лампалари билан доимо муаммо бўлиб келган. Яъни, улар жуда ёрқин, баъзида эса жуда хира ёритади. Буюк Британиялик 11 ёшли Лайла исми қиз томонидан ихтиро қилинган жалюзи пластикларидан тайёрланган стол лампаси сизга бу борада асқатиши мумкин. Лампанинг ишлаш тартиби ҳам худди жалюзи пардасига ўхшайди. Дастакни тортсангиз, очилади ва ёруғлик ҳосил бўлади. Ҳақ муаллифининг фикрича, ихтиро барча ёшдагилар учун мўлжалланган.

РАДИОУЗАТГИЧ ЎРНАТИЛГАН ТАЁҚЧА

Тўққиз ёшли Одри радиоузатгич ўрнатилган таёқчани ихтиро қилди.

— Ихтироим бўвим ҳамда мусиқа ёки радио тинглашни ёқтирадиган бошқа кексаларга мўлжалланган бўлиб, бу улар юрган пайтда ёрдам беради!

Ҳақни ҳаётга татбиқ этган муҳандиснинг фикрига қўра, қовакли таёқчанинг ичи бўм-бўш бўлганлиги сабабли у орқали колонка симини ўтказиш мумкин. Бундан ташқари, улар жуда мустаҳкам ва хавфсиздир.

Интернет маълумотлари асосида "Инсон ва қонун" муҳбири МАДИНА ҲАМДАМОВА тайёрлади.